

Een parel uit de regio Overijssel

Een verhaal over een verkort **opscholingstraject**

voor **VMBO** docenten

Parelbeschrijving: Opscholingstraject

Van bekwaam naar bevoegd

Opscholingstraject voor VMBO docenten met Pabo-diploma

Meer dan 10% van alle lessen in het Voortgezet Onderwijs en Beroepsonderwijs wordt verzorgd door docenten die (nog) niet of onvoldoende bevoegd zijn. Vooral in de tekortvakken op het VMBO blijkt dat geregeld leraren met een afgeronde Pabo-opleiding worden aangesteld die weliswaar zeer bekwaam, maar nog niet officieel bevoegd zijn. Voor deze docenten is een nieuwe, verkorte leerweg beschikbaar waarmee zij binnen een half jaar een beperkte bevoegdheid halen.

Docenten met een Pabo-achtergrond beschikken over uitstekende pedagogische, didactische en onderwijskundige kwaliteiten. Die competenties zijn minstens zo belangrijk als de beheersing van vak-kennis. Daarom heeft de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) vorig jaar besloten dat er voor deze groep een verkort opscholingstraject kan worden opgezet dat leidt tot een beperkte bevoegdheid voor de onderbouw van het VMBO basis kader. Verschillende hogescholen, waaronder Windesheim, hebben vervolgens korte opleidingen opgezet voor on(der)-bevoegde Pabo-docenten. Voion heeft met deze hogescholen en het ministerie van OCW regionale voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd. Windesheim startte in september 2017 in Zwolle met de eerste groep van zestig cursisten die in januari het traject afronden.

Feilloos functioneren

De 46-jarige Patrick Foederer is een van de cursisten die het verkorte traject volgen. Na twaalf jaar in het basisonderwijs, koos hij voor het VMBO. "Ik werk nu al tien jaar bij het Echnaton College in Almere waar ik diverse vakken verzorg in de onderbouw van het VMBO en reken coördinator ben. Een aantal jaar geleden wilde ik de docentenopleiding biologie naast mijn werk doen, maar die poging is gestrand omdat ik simpelweg te weinig tijd had. Ik werk full-time, ben vader van drie kinderen en actief als vrijwilliger, daar past een volledige HBO-opleiding niet bij.

Voor docenten die (nog) niet of onvoldoende bevoegd zijn, is er een nieuwe verkorte leerweg van een half jaar.

Het feit dat ik nog aan de studie moest, bleef wel aan me knagen. Een bevoegdheid is verplicht en geeft mij een levenslange baangarantie. Dus toen mij dit traject werd aangeboden, was ik aanvankelijk sceptisch. Mijn hart ligt echt bij de onderbouw van het VMBO, ik wil me niet scholen voor een hoger niveau. Bovendien, ik geef al 22 jaar les dus wat kan iemand mij nog bijleren? Dat is inmiddels wel bijgedraaid, ik leer ontzettend veel. Doordat we les krijgen in de nieuwste onderwijsvormen, heb ik een andere kijk gekregen op bepaalde vakken. Zo leerde ik bijvoorbeeld hoe ik de Nederlandse grammatica voor mijn leerlingen interessanter kon maken. Ik heb het ook direct in de klas toegepast en zie dat de leerlingen heel enthousiast reageren op

de nieuwe lesvormen. Daarnaast heb ik veel plezier met mijn medestudenten, er ontstaat een groot saamhorigheidsgevoel. Het is een druk programma omdat alle stof in een half jaar zit, maar het was te doen. Naast de wekelijkse rit naar Zwolle voor de lessen, studeer ik ongeveer twee avonden per week en een dag in het weekend. Ik heb me vooraf in de zomervakantie wel goed kunnen voorbereiden omdat ik alvast wat lesstof had opgevraagd. En tijdens de opleiding vraag ik mijn collega's op het VMBO geregeld om hulp. Dat doen ze graag want ze willen mij niet kwijt als collega. Ik ben nu zo enthousiast dat ik vanaf februari nog het keuzevak Mens & Maatschappij zal volgen. Al met al valt het hele traject me enorm mee; ik krijg er zelfs een hoop energie van." >>

Parelbeschrijving: Opscholingstraject

Zwaard van Damocles

Alice wist dat zij als oud Pabo-student binnen twee jaar aan moest geven dat ze een bevoegdheid wilde halen, maar omdat zij verschillende werkgevers had en een tijd in Oeganda werkte, schoof zij dat steeds voor zich uit. Nu zij op het Almere College haar plek heeft gevonden, hing de noodzaak voor een bevoegdheid als een zwaard van Damocles boven haar hoofd. "Dit verkorte traject is voor mij een uitkomst! Het wordt volledig vergoed en ik heb nog wat uren voor studieverlof gekregen. Om eerlijk te zijn zag ik vooraf de noodzaak ervan niet in omdat het lesgeven mij prima afgaat. Als Pabo-docent ben je gewend om de lesstof zo begrijpelijk mogelijk te maken voor een gemengde groep leerlingen. Toch vind ik het heerlijk om weer in de schoolbanken te zitten. Deze opleiding inspireert me om mijn lessen nog creatiever in te vullen en geeft mij ook de bevestiging dat mijn vakkenis prima op niveau is. Het is een intensief traject met een hoog tempo en werkdruk,

maar ik ben er vol voor gegaan. Wat ik heel plezierig vind, is dat je met collega's in de klas zit die allemaal hetzelfde doel voor ogen hebben. De vraag hoe je de stof het beste aan een VMBO-leerling kunt aanbieden, staat steeds centraal. Ook het contact met Windesheim verloopt prima, er wordt volop meegedacht en de communicatielijnen zijn kort. Het studeren bevalt me zo goed, dat ik er nu aan denk om op termijn een graad te halen in pedagogiek of didactiek."

Aantrekkelijke route

Windesheim werd samen met andere hogescholen ongeveer een jaar geleden benaderd door de overheid en Voion om een verkort traject voor PABO-docenten op te zetten. "We hebben samen met Voion regionale voorlichtingsbijeenkomsten voor middelbare scholen georganiseerd waaruit al snel een grote groep geïnteresseerde deelnemers kwam. Dit is ook de eerste, echt aantrekkelijke route naar een beperkte bevoegdheid", zeggen Petra Vos en Charlotte Galama die het traject voor

Windesheim coördineren. "Voion heeft vervolgens de publiciteit voor de voorlichtingsbijeenkomsten verzorgd, waarna we het traject gezamenlijk binnen korte tijd hebben opgestart met zestig deelnemers."

Met andere ogen

"Aankankelijk waren niet alle docenten even enthousiast om weer in de schoolbanken te zitten", vertelt Petra. "Maar ze zien de noodzaak ervan wel in – zeker nu de onderwijsinspectie sterker op bevoegdheden gaat controleren. Gaandeweg kregen de cursisten duidelijk meer plezier in de opleiding, het begon echt te bruisen in de groep. Ze leren met andere ogen naar hun vak te kijken en we zetten ze op hun eigen niveau aan het denken." Volgens Charlotte is het traject van een half jaar wel pittig: "We overwegen om de stof over een langere periode uit te smeren, maar aan de andere kant was die overzichtelijke termijn van een half jaar ook juist een pre voor de cursisten die we nu hebben opgeleid."

Ruim 90% van de deelnemers zal naar verwachting slagen voor hun bevoegdheid en we horen van diverse deelnemers terug dat ze verder willen studeren, wat het onderwijs natuurlijk alleen maar ten goede komt."

Nieuwste inzichten

De verkorte leerweg voor een beperkte bevoegdheid wordt nog vier jaar, tot 1 augustus 2021, aangeboden. Het eerste traject is gericht op Pabo-docenten die in de onderbouw van het VMBO lesgeven. Vanaf 9 februari 2018 wordt het tweede traject ingezet, waarvoor ook docenten van het speciaal onderwijs in aanmerking komen. Charlotte: "Na die vier jaar zou het merendeel van de on(der)bevoegde docenten opgeschoold moeten zijn. Daarmee komen we tegemoet aan de wensen van de overheid. Het landelijke raamwerk is nu ook afgerond en we hebben een eenduidig eind-assessment generieke vaardigheden opgesteld. De eerste evaluaties met deelnemers wijzen uit dat de cursus boven hun verwachting uitsteeg. Met name de nieuwste inzichten in onderwijsvormen en de hoge mate van zelfreflectie worden gewaardeerd en zorgen ervoor dat deze docenten voor de klas nog sterker in hun schoenen staan." ■

Meer informatie:

- Tweedegraads vakgericht zij-instroom-opleidings-traject (Windesheim)
- Van onderbevoegd naar bevoegd (Voion)